

MÚLTUNK EMLÉKEI ROVAT

ALPÁR IGNÁC „SZÉGYENE”, AVAGY AZ ANKER-PALOTA

Horváth Gyula – Tamás Gábor

A palota

Sok budapesti épület születése köszönhető a biztosítótársaságoknak. Sorozatunk egyik előző részében bemutattuk a Gazdák Biztosító Szövetkezetének székházát, amely a Kálvin téren áll. Most egy másik épületről lesz szó, mely a városképet formálja, az ún. Anker-palotáról.

Nevét az Anker biztosítóról kapta, amelynek pesti fióktelepe már 1864-ben ezen a helyen működött. Amikor a fióktelep a mai Deák tér 6.-ba költözött, akkor még Gyertyányffy-háznak nevezték. A ház nevét egy örmény eredetű családról kapta (Dserakból magyarosították, a dserak örményül gyertyát vagy fényt jelent). Ez volt Pest első négyemeletes lakóháza. A biztosító mellett itt működött a Herzl kávéház, a pesti zsidó házasságközvetítők, a sadchenek törzshelye is.

A biztosító vezetése 1907-ben írt ki meghívásos pályázatot egy székház megépítésére. A kor két magyar sztárepítésze, Lechner Ödön (Iparművészeti Múzeum, Állami Földtani Intézet, Postatakarékpénztár) és Alpár Ignác (Vajdahunyad vára, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank – ma Belügyminisztérium –, Pesti Hazai Első Magyar Takarékpénztár, Magyar Általános Hitelbank – ma Pénzügyminisztérium) mellett Walter Sobotka bécsi építésztt hívták meg.

A bírálók 1907. novemberi egyhangú döntése értelmében Alpár Ignácé lett a megbízás. A bírálók olyan épületet szerettek volna, amely kifejezi a biztosító erejét, gazdagságát, tehát egyfajta reklámként szolgál. Ez az igény teljesült, talán túlságosan is. Az épület fő (Deák Ferenc térre néző homlokzatán) mindezt jól megfigyelhetjük.

A három torony közül a legmagasabb 53 méter (összehasonlításképp: a Parlament és a Bazilika kupolája egyaránt 96 méter magas). A tornyoknak eredetileg csak díszítő funkciójuk volt, az 1970-es években alakították ki bennük műtermet. A timpanon mélyedésében egy horgony helyeztek el, illetve a társaság nevét: „Élet és járadék AZ ANKER Biztosító Társaság”. Ez utóbbi, ha halványan is, de ma is látszik. Markup Béla szobrászművész földgömböt tartó sasokat, a talán az elmúlást jelképező homokórát emelő nőalakokat is elhelyezett a homlokzaton. A timpanon alatt hat oszlop is van, ami ezt a részt egy templom vagy közintézmény bejáratához teszi hasonlónak, ámde mindezt a 3-4. emelet magasságában láthatjuk. Ha már reklám, látszódjon messziről! Az oszlopok alatt Kisfaludi Stróbl Zsigmond domborművét találjuk. A hatást (és az eklektikát) fokozandó az oszlopok mellett két oldalt két obeliszket is elhelyeztek, de ezeket az 1940-es években lebontották.

Nem csoda, hogy az elkészült épület nem nyerte el mindenki tetszését. Egy anekdota szerint, amikor Orth Antónia, Alpár Ignác felesége meglátta a házat, így kiáltott fel: „Na de Ignác! Nem szégyelli magát? Mit csinált itt?” Ami viszont nemcsak tetszett a közönségnek, de utánzásra is készítették, az az Anker köz kialakítása volt. Ezt másolták a Haris köz és a Phönix köz tervezésekor is.

1941-ben a Fővárosi Közmunkák Tanácsa a környezetükből kirívó épületek átalakítása

Forrás: Fortepan

mellett döntött. E terv keretében az Anker tornyainak eltávolítását is tervezték. A háború miatt ez elmaradt. Az ostromban a palota megsérült, ám sokat vitatott tornyai épen maradtak.

A palota 1945 után a szovjet tulajdonba került biztosítók összeolvastásából létrejött Kelet-Európai Biztosító székháza lett. A céget 1953-ban összevonták az Állami Biztosítóval.

1961-ben felújították, egyben megnyitották a gépjárműforgalom előtt az Anker közt, amely addig zárt magánterület volt.

2011 óta műemlék.

A biztosító

Mint említettük az épület nevét az Anker biztosítóról kapta. Az Ankert („horgony”) 1858-ban alapították Bécsben. Alapító igazgatója André Lagrand-Dumonceau, a Royal Belge belga biztosító alapítója volt. Lagrand-Dumonceau célja ezzel és más alapításaival is egy „keresztény” (értsd katolikus) pénzügyi hálózat kialakítása volt a zsidó és protestáns tőkével szemben. Érdemeiért 1865-ben IX. Pius pápa római gróffá nevezte ki. Az 1870-es válság után azonban csődbe ment, távollétében elítélték, végül Rómában száműzetésben halt meg 1900-ban. Az alapítók között volt Zichy Edmund gróf is alelnökként. Ezt azért

érdemes megjegyezni, mert a Zichy család két tagja, Ferenc és Henrik is részt vett a nagy konkurens, az EMÁBIT megalapításában.

Az alapítás után a társaság gyors növekedésnek indult, a századfordulóra a Monarchia négy legnagyobb biztosítója közé tartozott a Generali, az Adria és az Első Magyar mellett.

A társaság azonnal megjelent Magyarországon. Az 1858. december 1-jei engedély birtokában már az év december végén hirdettek a Pesti Naplóban. A társaság életében fontos maradt Magyarország. 1907-ben a társaság szerződéseinek 28 százaléka a Magyar Szent Korona országaiból származott. A birodalom magyar felének viszonylagos fejletlenségét jelzi viszont, hogy biztosítási összegben számolva ez az arány csak 19 százalék.¹ A két háború között magyarországi részesedése csökkent, a 30-as években mérlegfőösszeg alapján a hetedik-nyolcadik helyen volt a piacon. A társaság 1945-ig működött Magyarországon, akkor vagyona és állománya hadizsákmányként (lévén osztrák-német tulajdon) a Szovjetunió kezébe került, akik beolvastották a Kelet-Európai Biztosítóba.

Híres lakók

A ház – szokásos módon – nemcsak a biztosító székháza volt, hanem befektetés is, amelyet lakásként és üzlethelyiségként is felhasználtak. A házban lakott többek között Szondi Lipót pszichiáter, a Szondi-teszt kidolgozója, Hofi Géza, Polónyi Györgyi és Békés Itala is. Az Anker közben működött 1910–19 között a Galilei Kör, a baloldali fiatal értelmiség fontos szervezete.

HIVATKOZÁSOK

¹Pesti Napló 1907. április 19. (58/94) 16. oldal.

IRODALOMJEGYZÉK

Irodalom: Osgyán Edina: A Deák tér óriása: epizódok az Anker házról http://pestbuda.hu/cikk/20180228_epizodok_az_anker_hazrol
André Langrand-Dumonceanu: https://fr.wikipedia.org/wiki/André_Langrand-Dumonceanu
https://www.kozterkep.hu/p/83/Az_Anker_palota_tortenete.html

SZERZŐI ÚTMUTATÓ A BIZTOSÍTÁS ÉS KOCKÁZAT FOLYÓIRATBAN PUBLIKÁLÓK RÉSZÉRE

A kéziratokat elektronikus (Word/Excel fájl) formátumban mellékletként csatolva kérjük beküldeni a főszerkesztő (erszabet.kovacs@uni-corvinus.hu) és a szerkesztő (katalin.lencses@mabisz.hu) e-mail címére.

A kézirat befogadásához csatolni szükséges a kitöltött szerzői nyilatkozatot is, mely a MABISZ honlapjáról is letölthető (www.mabisz.hu) különböző verziókban (egyszerűs, többszerzős nyilatkozat).

Terjedelmi ajánlás: 1-1,5 ív (1 ív=40.000 karakter). A közlemények hossza a 60.000 karaktert (szóközökkel) ne haladja meg. A karakterszámok tartásakor kérjük figyelembe venni, hogy amennyiben a cikkben/tanulmányban ábra vagy egyéb bokszt jelenik meg, akkor az ábránként 300 karakterrel kerül beszámításra. A publikálás főszabályként magyar nyelven, indokolt esetben pedig angol nyelven lehetséges. A Biztosítás és Kockázat eddig megjelent számai elérhetőek az alábbi linken keresztül:
<http://www.mabisz.hu/hu/esemenyek-publikaciok/450-biztositas-es-kockazat.html>

A kézirat a következő elemeket tartalmazza az alábbi sorrendben:

- CÍMOLDAL
A cikk címe, szerzője, elérhetősége. A cikk beadásának dátuma. Több szerző esetén a levelező szerző neve és elérhetősége is.
- CIKK CÍME
Alcím (opcionális)
- SZERZŐK NEVE ÉS AZOK AZ ADATOK, MELYEKET PUBLIKÁLÁSRA SZÁNNAK
Tudományos fokozat, munkahely, beosztás, e-mail cím
- ÖSSZEFOGLALÓ
Magyar nyelven, maximum 1000 karakter
- SUMMARY
Angol nyelven, maximum 1000 karakter
- KULCSSZAVAK
Maximum 5
- KEYWORDS
Maximum 5
- JEL
- DOI szám
Ezt a MABISZ adja.
- CIKK, TANULMÁNY
Törzsszöveg (ajánlott terjedelem 60 000 karakter)
Ábrák, táblázatok, képletek, lábjegyzet (opcionális)
Összefoglalás, következtetések
- IRODALOMJEGYZÉK

1. A címlapon sorrendben a következők szerepeljenek: a kézirat címe, esetleg alcíme, a szerzők neve, a szerzők tudományos fokozata, titulusa, a szerzők munkahelye, a szerzők beosztása, elérhetősége. A cikk beadásának dátuma. Amennyiben a szerző(k) hozzájárul(nak) az e-mail cím(ük) közzétételéhez, akkor itt ezt is kérjük megadni. Több szerző esetén a kapcsolattartáshoz mindenképpen kérjük megadni a levelező szerző e-mail címét, telefonszámát.

2. Az összefoglalót magyar és angol nyelven kérjük elkészíteni és a cikk elejére beszerkeszteni. Az összefoglaló nem tartalmazhat rövidítéseket. Ennek meg- szerkesztésekor az alábbiakat kérjük figyelembe venni: „Bevezetés”, „Célkitűzés”, „Módszer”, „Eredmények” és „Következtetések” lényegre törő megfogalmazása oly módon történjen, hogy csupán az összefoglalás elolvasása is elegendő legyen a dolgozat lényegének megértéséhez. A magyar és az angol összefoglaló hossza igazodjon egymáshoz, a maximális karakterszám 1000 lehet. Az összefoglalókat követően a kulcsszavakat kérjük szerepeltetni. Maximum öt kulcsszó adható meg magyar és angol nyelven egyaránt, szerepeljenek továbbá a JEL-kódok is (<https://www.aeaweb.org/econlit/jelCodes.php>)

3. A kézirat világos, jól tagolt szerkesztése különösen fontos, beleértve az alcímek megfelelő alkalmazását is. Az eredeti közleménynél a bevezetőben néhány mondatban meg kell jelölni a kérdésfelvetést. A módszertani részben a szerző világosan és pontosan mutassa be és hivatkozzon azokra a módszerekre, amelyek alapján az eredményeket megkapta. Az eredmények és a diskusszió részeket külön és érthetően szükséges megszerkeszteni. A diskusszió rész legyen kapcsolatban az idevonatkozó legújabb ismeretanyaggal, valamint azokkal a megállapításokkal, amelyekből a szerző a következtetéseket levonta. Az eredmények újszerűsége, illetve a szerző saját tudományos hozzáadott értéke világosan tűnjön ki az írásból! A módszerek, eredmények, megbeszélés részek megfelelő alcímet kapjanak. A kéziratban az ábrák helyét, címét kérjük arab számokkal jelölni! A cikken belül lehetőség szerint csak akkor legyen alfejezeteken belüli számozás, ha azt a téma jellege és feldolgozása indokolja.

4. A táblázatokat címmel kell ellátni, és minden táblázatot külön lapon szükséges megadni. A táblázat ne legyen kép, a táblázatokat Wordben/Excelben kérjük elkészíteni!

5. Az ábrák a kéziratban megfelelő helyen, számozottan (arab számok) szerepeljenek, és címmel is el legyenek ellátva. Kérjük a mértékegységek, jelmagyarazatok értelemszerűen történő megadását! Az ábra forrását is kérjük megjelölni, így a szövegben megfelelő helyen jelenjen meg az ábrákra, táblákra, jegyzetekre való hivatkozás! Az ábrákat és grafikonokat nagyfelbontású képként és xls formátumban egyaránt külön kérjük csatolni a beküldött íráshoz.

6. Az ábrák és táblák elnevezése az ábra, illetve táblázat felett szerepeljen, a forrás- megjelölés pedig alul kerüljön feltüntetésre. A cikk szöveges része is tartalmazzon utalást arra, hogy az ábra, illetve táblázat mely részéhez szolgál illusztrációként. Pl. „ahogy azt a 3. sz. ábra mutatja...”

7. A képleteket képletszerkesztővel kérjük elkészíteni, és azokat a jobb oldalon, zárójelben folyamatosan kérjük számozni!

8. A lábjegyzetek a felhasznált irodalom elé, a folyószöveg után kerüljenek!

9. Az irodalomjegyzék felsorolásánál ne legyen számozás, vagy bármilyen egyéb jelölés (bullet point stb.) Az irodalmi hivatkozásokat a legújabb eredeti közleményekre és összefoglalókra kell korlátozni. Kizárólag azok az irodalmi felsorolások sorolhatók fel, amelyekre a szövegben utalás történt, és közvetlen kapcsolatban vannak a kutatóttal problémával. Háromnál több szerző esetén a három szerző neve után „et al” irandó.

A szövegközti szakirodalmi utalásokat zárójelben kérjük feltüntetni, amennyiben a hivatkozás nem szerves része a mondatnak. Például (Osipian, 2009). Amennyiben valamelyik szerzőtől több, azonos évben megjelent munkára hivatkozik, a művek megkülönböztetésére használja az évszám mellé írt a, b, c stb. indexet. Szó szerinti idézetnél az oldalszám kötelezően jelölendő. Az irodalomjegyzéket a tanulmány végén abc-sorrendben közzé kell tenni a következőképpen:

- Könyveknél:
Dickson DCM (2005): Insurance Risk and Ruin, Cambridge University Press
- Tanulmányköteteken, gyűjteményes kötetekben megjelent publikációknál:
Mario Jametti & Thomas von Ungern-Sternberg (2003): Assessing the Efficiency of an Insurance Provider – A Measurement Error Approach, CESifo Working Paper Series 928, CESifo Group, Munich
- Folyóiratban megjelent cikkeknél:
Wiltrud Weidner – Robert Weidner (2014): Identifikation neuer Ansätze zur individuellen Kfz-Tarifierung, Zeitschrift für die gesamte Versicherungswissenschaft May, Volume 103, Issue 2, pp. 167-193.
- Dickson DCM. (2006): Premiumsand reserves for life insurance products, Australian Actuarial Journal, vol. 12 (2), pp. 259-279.
- Webcímeknél:
Insurance Europe (2012): How insurance works
Online: <http://www.insuranceeurope.eu/uploads/Modules/Publications/how-insurance-works.pdf>
Weboldal hivatkozások zárójelben a letöltés dátumát is szerepeltetni kell.

10. Két-három oldalanként kérünk javasolni egy-egy kiemelésre szánt mondatot vagy mondatrészt a szövegből.

11. A Biztosítás és Kockázat folyóirat csatlakozott a DOI CrossRef rendszerhez, ami növeli a folyóiratban megjelenő cikkek láthatóságát, illetve elérhetőségét. Kérjük a szerzőket, hogy a cikkek irodalomjegyzékében link formátumban tüntessék fel azon források DOI azonosítóját, melyeket más folyóiratok/kiadók már regisztráltak a CrossRef-nél. A források ezen szempontból való ellenőrzésére használható a CrossRef keresője: <http://search.crossref.org/>. A DOI-ból úgy képezhető link, hogy elé kell írni: <http://dx.doi.org/>, illetőleg amennyiben a CrossRef fenti keresőrendszerét használják, akkor az ott található DOI link egyszerűen átmásolható.

A Biztosítás és Kockázatban megjelent cikkeket a szerkesztőség az MTMT-n keresztül a REAL repozitóriumban archiválja.

12. A szerkesztőség szívesen fogad recenziókat is, melyek egy biztosításpolitikai szempontból érdekesnek ítélt könyv ismertetését tartalmazzák azzal a céllal, hogy figyelmet az adott műre mind szélesebb körben felhívják. A recenzióval szembeni elvárások az alábbiak:

- Szükséges feltétel a mű valamennyi bibliográfiai adatának pontos feltüntetése.
- Tartalmaznia kell minimálisan a könyv szerzői ismertetését, szerkezeti felépítését. A recenzió szerzője ezen túlmenően megosztja az olvasóval a könyvvel kapcsolatos észrevételeit, benyomásait, akár kritikai értékelését is.
- A jó recenzió felkelti a vágyat az olvasásra, miközben annak tudományos értéke is tetten érhető, szakmai szemmel – az ajánlott szempontjain keresztül – orientálja a könyv potenciális olvasóját.
- Az idézetek és források megjelölésénél – amennyiben ilyenek vannak – be kell tartani a Biztosítás és Kockázat szerzői útmutatójában foglaltakat.
- Ajánlott terjedelem: 2-5 oldal.

Köszönjük, hogy a megfelelően előkészített kéziratral Ön is segíti munkánkat!